

en Reform. Men hvis nogen tror, at man gennem Toldbeskyttelse kan naa en saadan Reform og derigennem kan forbedre disse Særskers usle Kaar, vil jeg paa det mest indtrængende advare mod at vække et stoffende Haab ved saadanne Forslag. Gaa ned til Berlin, mine Herrer, der finde De Verdens største Centrum for hele denne Fabrikation. Der har man ubeløst saa godt som al fremmed Konkurrence og dog betales der den usleste Løn for disse Varer. Et af Socialdemokratiets fremragende Medlemmer i Tyskland er Raabefabrikanten Singer. For adskillige Aar tilbage søgte man at vække Had mod denne Mand ved at fremdrage de Bønninger, der bleve betalte fra hans Fabrik for Svarbejde. Manden blev taldt frem for Retten og han svarede da: Jeg har i min Branche Hundreder af konkurrerende; de Forhold, der her er Tale om, er jeg aldeles uden Skyld i; vi trænge til en fast Organisation blandt de kvindelige Arbejdere for at saa Forholdene rettebe, men som enkelt Arbejdsgiver kan jeg ikke reformere Jagets Forhold. Og det er fuldkomment klart; Manden er Forretningsmand, om han end er nok saa human og staar Arbejderpartiet nær, saa er han dog nødt til at bøje sig for Konkurrencen. Disse Konkurrenceforhold har Toldbeskyttelsen ikke formaaet at bedre. Men lad disse Arbejdere organisere sig, som de for Resten i den senere Tid ere begyndte paa, lad dem komme ind under en kraftig faglig Organisation, saa vil som med et Trykleslag disse usle Forhold ogsaa blive forandrede herhjemme. Hvis der blev Tale om, at Arbejderne selv vilde paatage sig Organisationen af disse udisciplinerede kvindelige Arbejdere, vilde jeg for mit Vedkommende efter min bedste Overbevisning være med til at støtte et saadant Foretagende med Statstilskud. Jeg tror, der er saa Omraader, hvor man kunde opnaa en saa gavnlig Virkning. Hvis man i Tillid til Arbejdernes Dygtighed til at organisere sig kunde give dem en saadan Pengestøtte, at de kunde samle og organisere de forpinte kvindelige Arbejdere, vilde man gøre en god Gerning. Min Opgave er noget af det vanskeligste at have med at gøre. Humane Folk — jeg skal eksempelvis nævne Kontorchef C. Meyer og flere — have ikke uden Held forsøgt at gøre noget i denne Retning, men Arbejdet vanskelig-gøres af disse Kvinder selv; de komme i Dag og løbe i Morgen; man ved aldrig, hvor man har dem. Der er kun een fremkommelig Vej at gaa: Arbejderne maa skaffe sig Midler til at danne faglige Foreninger, som tage disse Forhold op og søge at løse disse Kvinder. Jeg mener, at hvis et saadant

Forsøg blev gjort, kunde vi alle være fornøjede med at støtte Foretagendet gennem Statstilskud. Jeg vil langt hellere være med til det end til at give Brændevinsbrænderne og andre Fabrikanter Udgang til aarlig at bestatte os med Millioner.

Man har gentagende ogsaa her i Tinget kaldt mig „Danmarks sidste Manchestermand“, men jeg har øjeblikkelig protesteret. Alle frisindede Mennesker kunne være tjente med at blive knyttede til Manchester-Skolen. Jeg skal sige det ærede Ting hvorfor. Hvad ere Kardinalpunkterne i den saakaldte „Manchester-skoles“ Program, dette Program, som er bleven saa ilde omtalt og bedømt i de senere Aar? Kardinalpunkterne kunne samles i 4 Hovedtræk: 1) fri Udgang og Afgang for alle Nationens Skibe og Varer, 2) retlig og Regeretligelse — med andre Ord Samvittighedsfrihed — 3) Sparommelighed i den indre Styrelse og 4) saa vidt muligt Fred med hele Verden. Det er Kernen i Manchester-skolens Program, og hvorledes have Englænderne udført det? De have udført det saaledes, at vi i den allerførste Tid have set, at England er gaaet i Spidsen for andre Nationer med at vedtage en Voldgiftstraktat, medens det i sin Tid, i Palmerstons og andre store krigslystne engelske Statsmænds Tid, aldrig kunde se paa en Brand eller en Røg nogetsteds i Europa uden at Englands Rationer skulle have et Ord med at sige. Efter Frihandelsideernes Sejr er Stemningen i England bleven saa fuldstændig forandret, at Angelsakkerne nu foregaa Verdens øvrige Stater med et smukt Eksempel paa Fredstantens Omraade. Hvis man nu, som man fra forskellige Sider har gjort Forsøg paa, vil fremstille det saaledes, som om vi Frihandelsmænd ikke havde andet i Tanke end hurtigst muligt at rive alle mulige Skranter ned paa alle Omraader og blande alting vildt imellem hinanden, saa er en saadan Opsattelse fuldstændig taabelig. Hvorfor kan man ikke ønske og stræbe hen til at affasse den private Beskatningsret, samtidig med at man tænker og handler human paa alle mulige økonomiske og andre Omraader? Det skylder man os endnu Bevis for; men vi have aldrig nogen Sinde faaet det. Vi have kun hørt ganske i Almindelighed, at Frihandelen er Frihed for al Slags Handel, ogsaa med Slaver, hvis Menneskehandelen taster noget af sig. Men lige over for Modstandere, hvis uklare Anskuelse er af den Bestaffenhed, er det aldeles haabløst at føre en Diskussion. Maa jeg til svende og sidst endnu udtale, at naar jeg har imødegaaet det ærede Medlem for Københavns 11te Valgkreds (S. Olsen) saa grundigt, er det, fordi